

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve

Številka: 008-01-3/2024/4 EPA 1442-IX
Ljubljana, 6. 5. 2024

Na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F in 81/18 – odl. US) je Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve na 35. seji 6. 5. 2024 sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu deklaracije ob 20. obletnici članstva Republike Slovenije v Evropski uniji "DOMA V EVROPI"

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve (v nadaljevanju: Komisija) je obravnavala Predlog deklaracije ob 20. obletnici članstva Republike Slovenije v Evropski uniji "DOMA V EVROPI" (v nadaljnjem besedilu: Predlog deklaracije), ki ga v skladu z 110. in 169.a členom Poslovnika državnega zbora vložila skupina poslancev s prvopodpisanim mag. Borutom Sajovicem (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija Predlog deklaracije **podpira**.

Dopolnilno obrazložitev Predloga deklaracije je v imenu predlagateljev podala poslanka Tamara Vonta, ki je izpostavila zunanjepolitične okoliščine, ki napotujejo k sprejetju zadevnega političnega akta, namen in posamezne točke predložene deklaracije. Obrazložila je, da v letošnjem letu Republika Slovenija obeležuje dvajsetletnico največje širitve EU doslej, v okviru katere je v EU vstopila tudi Slovenija. Ob tej priložnosti je poslanska skupina Svoboda v sodelovanju s poslansko skupino Socialnih demokratov pripravila predlog deklaracije z naslovom "DOMA V EVROPI" in ga v zakonodajni postopek vložila 9. aprila. Namen deklaracije je večplasten. Ozira se na dosedanje dosežke Slovenije, kot članice EU, hkrati priznava cilje, ki še niso v celoti doseženi in izpostavlja izzive, ki Unijo čakajo še v prihodnje. Deklaracija zaobjema 30 točk, ki jih lahko razdelimo na dva sklopa. Na eni strani povzema dosedanje dosežke v zadnjih dveh desetletjih znotraj Unije, na drugi strani pa predstavlja usmeritve in cilje za v bodoče.

Predstavnica predlagatelja je v nadaljevanju predstavila pomembnejše vsebinske točke. Od vstopa Slovenije v Unijo se je svet opazno spremenil, te spremembe pa potrjujejo spoznanje, da je bil vstop v Unijo prava in edina možna odločitev. Treba si je prizadevati, da bo Slovenija tudi v bodoče ostala aktivna in konstruktivna država članica Unije. Že leta 2007 je Slovenija, kot prva med novimi članicami, ki so se EU pridružile leta 2004, prevzela skupno evropsko valuto in postala članica schengenskega območja. Slovenija je prav tako s predsedovanjem Svetu EU v letu 2008 in ponovno v letu 2021 dokazala, da kot država zmore biti zaupanja vreden

partner evropske družine. Deklaracija zagovarja močno, stabilno, varno, enotno in gospodarsko uspešno EU, usmerjeno v skupno, mirno, pravočasno in učinkovito reševanje ključnih evropskih in globalnih izzivov, kar je ključnega pomena za zagotavljanje blaginje in varnosti tako Republike Slovenije, kot tudi Evropske unije. Izpostavljena je bila podpora procesu širitve Unije na Zahodni Balkan, s ciljem, da vse države Zahodnega Balkana postanejo polnopravne članice EU do leta 2030. Predlagatelj predlaga Vladi Republike Slovenije, da tudi v prihodnje zagotovi vključenost Slovenije v razprave o prihodnosti Unije, ter o njihovih okvirih, skladno z zunanje-političnimi cilji Slovenije, ki izhajajo iz temeljnih strateških dokumentov slovenske zunanje politike. Slovenija zagovarja trdno, tesno povezano EU, usmerjeno v skupno in učinkovito reševanje ključnih izzivov, učinkovitejše delovanje EU in njenih institucij, ter nadaljevanje integracijskega procesa. Unijo se poziva, da se v povezavi z vsemi oboroženimi konflikti, ki se pojavljajo v neposredni soseščini Unije in drugod po svetu, obsodi vse vojne zločine, terorizem, maščevanje nad civilnim prebivalstvom, ter omejevanje humanitarne pomoči, vpletene deležnike pa pozove k čimprejšnji prekinitvi sovražnosti, ter k prekinitvi konfliktov na miren način. Predlagatelj priznava, da so prosti pretok blaga, storitev, blaga, kapitala in ljudi, odprte možnosti za zaposlovanje v drugih članicah in poenostavljeno potovanje po EU med mnogimi temeljnimi dosežki Unije. Zaveda se, da se Unija sooča s številnimi notranjimi in zunanji krizami, zlasti v zvezi z migracijami, terorizmom, kibernetскими napadi, podnebnimi spremembami, ohranitvijo večstrankarskega svetovnega reda, in z bojem proti populizmu usmerjenemu proti EU, zaradi katerih je na preizkušnji njena odpornost, ter zmožnost odločnega, hitrega in enotnega ukrepanja. Evropo predlagatelj poziva, da te izzive izkoristi kot priložnost za iskanje novih pristopov in rešitev.

Predstavnica predlagatelja je predstavila tudi predloge za usmeritve in cilje Slovenije znotraj EU. Prizadevajo si, da bi Slovenija čim prej postala del najbolj razvitih članic, ter tudi v bodoče ostala v krogu najbolj povezanih članic, ter si obenem prizadevala za uveljavitev svojih interesov. Predlagatelj vztraja pri nadaljnjem poglobljanju integracijskih procesov znotraj EU in opozarja na potrebo po izvedbi reform glede gospodarskega upravljanja na ravni EU in držav članic. Republik Sloveniji je v evropskem proračunu za obdobje od leta 2021 do leta 2027 skupaj s sredstvi mehanizma za okrevanje in odpornost namenjenih več kot 10 mrd EUR sredstev, ki jih mora odgovorno in transparentno porabiti za nadaljnji razvoj. V luči podnebnih sprememb se poziva, da se EU in Vlada Republike Slovenije aktivno zavzemata za sprejem in uveljavitev mehanizmov za prilagoditev, pri tem pa mora Unija pri prehodu v nizkoogljično družbo igrati vodilno vlogo. V nadaljevanju se predlagatelj zavzema za učinkovito izvedbo vseh prihodnjih volitev v Evropski parlament in poziva evropske državljanke k udeležitvi. Ob tem izraža zadovoljstvo ob potrditvi nove sestave Evropskega parlamenta v naslednjem mandatu, v okviru katerega bo Republika Slovenija dobila še dodatni sedež. Prav tako se predlaga sprememba aktov za volitve poslancev Evropskega parlamenta, ki bi uvedli poenoten volilni sistem s skupnimi minimalnimi standardi za vse države članice. V deklaraciji se predlagatelj zavzema za letno poročanje Državnemu zboru o stanju in aktualnih izzivih EU s strani evropskega komisarja, ki ga bo predlagala Slovenija. Predstavnica predlagatelja je na koncu predstavitve dodala še poziv, da EU razvije boljši posluš za državljane Unije, saj je pri njih treba razviti močnejši občutek pripadnosti Evropi.

Predstavnik Ministrstva za zunanje in evropske zadeve je pojasnil, da se je Vlada opredelila do predloga deklaracije in ga tudi podprla. Zajeta področja, ki so vključena v deklaracijo, so pomembna za Slovenijo. Prav tako obletnica članstva Slovenije v Uniji sovpada z novim institucionalnim ciklom, začeni z volitvami v Evropski parlament, kar omogoča konstruktivno refleksijo glede dosedanjega članstva v Uniji in možnih izboljšavah v prihodnje. To je ključnega interesa za Slovenijo, saj je njeno delovanje v stabilnem okolju njen strateški interes, ki ga lahko doseže z funkcionalno in razvito EU.

Komisija je v razpravi podprla Predlog deklaracije, vendar je ob tem obžalovala, da se v pripravo dokumenta ni vključilo vseh političnih strank, saj je njen sprejem ob obeležju dvajsetletnega članstva v Uniji izrednega pomena za Slovenijo in bi kot taka morala v širši luči predstavljati vse. Komisija je izpostavila tudi vidike odprtih konfliktnih vprašanj na mejah Unije, v katerih bi morala enotno in odločno posredovati in zagotoviti varnost svojih članic. Prav tako je Komisija izpostavila, da bi se deklaracija morala zavzemati za zeleni prehod v skladu z zagotavljanjem gospodarske konkurenčnosti. Na omenjen pomislek je bilo odgovorjeno, da se predlagatelj prav tako zavzema za ohranjanje konkurenčnosti Unije in da to ni izključujoče z zavezanostjo zelenemu prehodu.

* * *

Za poročevalca je bil določen član Komisije Gregor Korene.

Neža Dular, l.r.

Predsednik
Bojan Kekec, l.r.